

Prozatímní dohoda o obchodu s Turkmenistánem

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. dubna 2009 o prozatímní dohodě o obchodu s Turkmenistánem

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh rozhodnutí Rady a Komise (KOM(1998)0617),
 - s ohledem na Prozatímní dohodu o obchodu a záležitostech týkajících se obchodu mezi Evropským společenstvím a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Turkmenistánem na druhé straně (5144/1999),
 - s ohledem na článek 133 a čl. 300 odst. 2 první pododstavec Smlouvy o ES,
 - s ohledem na čl. 300 odst. 3 první pododstavec Smlouvy o ES, podle kterého Rada konzultovala návrh s Parlamentem (C5-0338/1999),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 20. února 2008 o strategii EU pro Střední Asii¹,
 - s ohledem na svůj postoj ze dne 22. dubna 2009 k výše uvedenému návrhu²,
 - s ohledem na čl. 108 odst. 5 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že vztahy mezi Evropskými společenstvími a Turkmenistánem se v současné době řídí dohodou mezi Evropským společenstvím a Evropským společenstvím pro atomovou energii a Sovětským svazem o obchodu a obchodní a hospodářské spolupráci z prosince 1989; vzhledem k tomu, že tato dohoda neobsahuje doložku o lidských právech,
- B. vzhledem k tomu, že prozatímní dohoda o obchodu a a záležitostech týkajících se obchodu uzavřená mezi Evropským společenstvím, Evropským společenstvím uhlí a oceli a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Turkmenistánem na straně druhé ze dne 2. prosince 1998 nyní prochází procesem schvalování v Radě,
- C. vzhledem k tomu, že jednání o dohodě o partnerství a spolupráci (PCA) s Turkmenistánem bylo zahájeno v květnu 1997 a tato dohoda byla podepsána v roce 1998; vzhledem k tomu, že od té doby ratifikovalo tuto dohodu 11 členských států – Francie, Irsko, Spojené království a Řecko dosud k ratifikaci nepřistoupily – a že 12 nových členských států ji ratifikuje prostřednictvím jediného protokolu; vzhledem k tomu, že Turkmenistán ratifikoval tuto dohodu v roce 2004,
- D. vzhledem k tomu, že poté, co bude dohoda o partnerství a spolupráci plně ratifikována, bude uzavřena na počáteční období 10 let a poté každoročně obnovována za předpokladu, že ji žádná ze stran nevypoví; vzhledem k tomu, že signatářské strany mohou tuto dohodu

¹ Přijaté texty, P6_TA(2008)0059.

² Přijaté texty, P6_TA(2009)0253.

rozšířit, pozměnit či dále rozvinout, aby zohlednily nejnovější vývoj,

- E. vzhledem k tomu, že Turkmenistán hraje důležitou úlohu v oblasti Střední Asie, a proto je úzká spolupráce mezi touto zemí a Evropskou unií žádoucí,
- F. vzhledem k tomu, že se změnou prezidenta se situace v Turkmenistánu zlepšila; vzhledem k tomu, že tamní režim projevil ochotu provést významné reformy; vzhledem k tomu, že v řadě klíčových oblastí, jako jsou lidská práva, právní stát, demokracie a osobní svobody, je třeba ještě dosáhnout výrazného pokroku,
- G. vzhledem k tomu, že v navrhované prozatímní dohodě o obchodu (ITA) mezi Evropskými společenstvími a Turkmenistánem je stanoveno, že jednou z podmínek spolupráce je dodržování zásad demokracie a lidských práv,
- H. vzhledem k tomu, že prozatímní dohoda o obchodu by tak mohla přispět k pokroku při uskutečňování probíhajících demokratických reforem v Turkmenistánu,
- I. vzhledem k tomu, že součástí prozatímní dohody o obchodu je mechanismus, který umožňuje jakékoli straně vypovědět ji tím, že o tom informuje druhou stranu,
 - 1. bere na vědomí, že po změně turkmenského prezidenta dala tato země najevo své odhodlání provést reformy v klíčových oblastech; vítá zejména vytvoření národního institutu pro demokracii a lidská práva; bere na vědomí přezkum ústavy, jehož cílem je posílit demokracii, osobní svobody a zásady právního státu; dále bere na vědomí přezkum volebního práva; je potěšen tím, že se Turkmenistán připojil k mezinárodním úmluvám, jako je Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech, mající za cíl zrušení trestu smrti a Úmluva o politických právech žen; vítá reformy vzdělávacího systému, které mají zvýšit kvalitu vzdělávání a posílit koncept rovnosti mezi studenty;
 - 2. vyzývá turkmenskou vládu, aby začala urychleně uplatňovat zásady demokracie a právního státu; požaduje zejména, aby byly uspořádány otevřené a demokratické volby, respektována náboženská svoboda, aby došlo k vytvoření skutečné občanské společnosti, aby byli propuštěni všichni političtí vězni a vězni svědomí, zrušena omezení při cestování a aby byl umožněn vstup nezávislých pozorovatelů do země;
 - 3. zdůrazňuje, že je třeba, aby Evropská unie tento vývoj dále podporovala; zdůrazňuje, že činnost turkmenské vlády je nutno pečlivě a pravidelně sledovat;
 - 4. žádá Radu a Komisi, aby jej o situaci v oblasti lidských práv v Turkmenistánu pravidelně a řádně informovaly;
 - 5. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že v řadě oblastí, mezi něž patří zejména dodržování lidských práv a zásad demokracie, je situace nadále neuspokojivá; upozorňuje zejména na potřebu bezpodmínečného propuštění všech politických vězňů; zdůrazňuje, že je třeba odstranit všechny překážky, které lidem brání svobodně cestovat a které znemožňují vstup nezávislých pozorovatelů, mezi něž patří i Mezinárodní červený kříž, do země; požaduje, aby bylo v oblasti občanských svobod dosaženo dalšího pokroku, a to i v případě nevládních organizací; zdůrazňuje potřebu provést reformy na všech úrovních a ve všech oblastech státní správy;

6. zdůrazňuje, že hospodářské a obchodní vztahy mohou přispět k tomu, aby se turkmenská společnost otevřela světu a aby se zlepšila demokratická, hospodářská a sociální situace občanů této země;
7. domnívá se, že prozatímní dohoda o obchodu, která rovněž stanoví pravidla pro hospodářské vztahy, by mohla být dalším možným krokem vedoucím k dosažení pevných a udržitelných vztahů mezi Evropskou unií a Turkmenistánem a mohla by posílit proces reform v Turkmenistánu;
8. zdůrazňuje, že prozatímní dohoda o obchodu nedává Turkmenistánu zelenou; vyzývá proto k tomu, aby byl vývoj v klíčových oblastech v Turkmenistánu přísně sledován a pravidelně podrobován přezkumu a aby v případě, že se prokáže, že podmínky nejsou plněny, byla dohoda pozastavena; žádá, aby jej Komise a Rada o výsledcích tohoto sledování pravidelně informovaly;
9. vyzývá Radu a Komisi, aby do dohody o partnerství a spolupráci začlenily jednoznačnou doložku o lidských právech s odkladným účinkem; zdůrazňuje, že je třeba dodržovat ustanovení Všeobecné deklarace lidských práv Spojených národů; vyzývá Radu, aby v případě, že Evropský parlament bude požadovat pozastavení dohody, vždy této žádosti vyhověla;
10. vyzývá Radu a Komisi, aby do dohody o partnerství s spolupráci začlenily také doložku o přezkumu; požaduje, aby byl v případě jakékoli revize dohody o partnerství a spolupráci konzultován;
11. poukazuje na to, že aby mohla dohoda o partnerství a spolupráci vstoupit v platnost, je třeba, aby parlament udělil svůj souhlas; vzhledem k tomu, že prozatímní dohoda o obchodu souhlas parlamentu bohužel nevyžaduje, žádá, aby byly řádně zohledněny všechny body tohoto usnesení, neboť v opačném případě by Parlament nemusel svůj souhlas s dohodou o partnerství a spolupráci udělit; hodlá proto ve svém stanovisku k prozatímní dohodě o obchodu vycházet z odpovědí, které ve svých prohlášeních uvedou Rada a Komise;
12. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Turkmenistánu.